

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва

Кафедра годівлі та зоогієни сільськогосподарських тварин

Освітньо-професійна програма

Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Спеціальність

204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до

кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти бакалавр

на тему:

Технологія вирощування молодняку свиней в умовах
ФГ «Ваці» Полтавської області

Виконав: здобувач вищої освіти

за освітньо-професійною програмою

Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва

спеціальності 204 Технологія

виробництва і переробки продукції

тваринництва

ступеня вищої освіти бакалавр

групи 204ТВППТбз 41

Голуб Л.М.

Керівник: Наталія ЧИЖАНСЬКА

Рецензент: Віктор СЛИНЬКО

Полтава – 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	6
1.1. Народногосподарське значення галузі свинарства.....	6
1.2. Маса поросят при народженні.....	8
1.2.1. Ендогенні фактори.....	9
1.2.2 Екзогенні фактори.....	10
1.3. Профілактика народження поросят з низькою живою масою.....	12
1.4 Молочність свиноматок.....	12
РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ	14
2.1. Загальна характеристика підприємства.....	14
2.2. Мета та завдання роботи.....	17
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	18
3.1 Годівля свиноматок.....	18
3.2. Особливості вирощування поросят до відлучення в господарстві.....	24
3.3. Годівля молодняку свиней після відлучення.....	32
3.4. Умови утримання молодняку свиней в господарстві.....	38
3.5. Економічна ефективність вирощування молодняку свиней в господарстві.....	40
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	42
СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ	43

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

г	грам
гол	голів
грн	гривень
дн	днів
кг	кілограм
корм. од.	кормові одиниці
ОЕ	Обмінна енергія
Мдж	Мегаджоулів
міс.	Місяців
м/с	метрів на секунду
НТП	Науково – технічний прогрес
ПДАУ	Полтавський державний аграрний університет
ПП	перетравний протеїн
СП	сирий протеїн
СР	суха речовина

ВСТУП

У сучасному світі технології виробництва продукції стають вирішальним фактором підвищення економічного потенціалу, всіх галузей тваринництва, вигідним напрямком і об'єктом докладання капіталу і ресурсів, знярядям конкурентної боротьби. Технологія визначає рівень інтенсивності та ефективності виробництва, його екологічної безпеки, якості продукції, біологічної та харчової цінності продуктів харчування [12,22,30].

Свинарство, як одна з найбільш скоростиглих галузей тваринництва, у багатьох країнах розвивається динамічно не тільки за рахунок збільшення чисельності поголів'я, а й завдяки впровадженню інтенсивних методів виробництва.

Сучасне свинарство - це високорозвинена галузь тваринництва з величезним виробничим потенціалом. У нашій країні і за кордоном розроблені технології виробництва свинини на великих промислових комплексах і в фермерських господарствах із закінченим циклом вирощування і відгодівлі тварин. Свині не мають рівних собі серед інших тварин за ефективністю використання кормів. Так, за даними досліджень, проведених у США, вихід їстівних сухих речовин спожитого корму в свинині у 3,6...4,7 разів більший, ніж у м'ясі великої рогатої худоби, овець і птахів. В усіх розвинутих державах м'ясо і сало свиней на ринку споживання конкурентоспроможне. Частка свинини у харчуванні людей досягає 80 % і більше. У ряді європейських країн, де спостерігається деяке скорочення поголів'я цих тварин, намічена тенденція збільшення їх живої маси на час реалізації. Така тенденція характерна для Італії, Австрії та Угорщини, де середня маса туші збільшилася до 98...109 кг, а у Німеччині, Нідерландах і Данії вона за останні роки збільшилася до 86...88 кг [2,14,19-20,25,46].

Ці підприємства характеризуються високою концентрацією поголів'я свиней на обмеженій території. В процесі вирощування на тварин постійно впливають різні стрес-фактори, так як промислова технологія є інженерно-

біологічним конвеєром, що робить негативний вплив на резистентність, імунний статус, ріст і розвиток тварин. У зв'язку з цим видається актуальним питанням є аналіз технології вирощування поросят та параметрів, що підвищують резистентність, збільшують швидкість росту і покращують якість одержуваної продукції.

Мета роботи – проаналізувати технології вирощування, умови годівлі та утримання молодняку свиней у фермерському господарстві «Ваці» Полтавської області.

Для досягнення поставленої мети визначено такі основні завдання:

- провести аналіз літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи;
- проаналізувати господарську діяльність ФГ «Ваці» Полтавської області;
- проаналізувати норми годівлі поросят, склад та поживність відповідних раціонів;
- провести аналіз технології вирощування поросят у господарстві;
- визначити економічну ефективність вирощування молодняку свиней.

Об'єкт досліджень – молодняк свиней.

Предмет досліджень – продуктивність молодняку свиней.

Методи дослідження – аналітичні (огляд літературних джерел за тематикою досліджень), методи оцінки і гігієнічного контролю за мікрокліматом у приміщеннях для тварин, методи підготовки кормів до згодовування та економічні (визначення економічної ефективності вирощування поросят в господарстві.)

РОЗДІЛ 1

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Народногосподарське значення галузі свинарства.

Свинарство – одна з найскоростигліших і найефективніших галузей тваринництва. В Україні свинарство з давніх часів було традиційною галуззю тваринництва. Свині мають ряд біологічних та господарських особливостей. Короткий період поросності та багатоплідність, при низьких затратах кормів дозволяють отримати від однієї свиноматки 20-25 порослят на рік та до двох тон свинини.

Свині мають у 20 разів вищу біологічну відтворювальну здатність в порівнянні з великою рогатою худобою. Небагато в світі тварин, які свою масу від народження за 100 днів збільшують у 100 разів. Свиня саме ця тварина [2,4,5,19,32].

Забезпечення населення м'ясом на 35-40% здійснюється за рахунок галузі свинарства. Важливою біологічною цінністю свиней є забійний вихід, який становить від 70 до 85%, перевищуючи його у інших видів с/г тварин в середньому на 20-25%. В тушах свиней порівняно з тушами інших видів с/г тварин на 14-16% більше чистого м'яса, а кісток в 2,5 рази менше.

За загальним визнанням, подальший розвиток цієї галузі повинен здійснюватися головним чином за рахунок інтенсифікації та індустріалізації виробництва.

Разом з тим, ще довгий період виробництво свинини буде здійснюватися в умовах дрібних фермерських і присадибних господарствах [6,7,11,21,41].

Для покращення ситуації з виробництвом свинини в Україні окрім підтримки держави необхідне підвищення якості функціонування техніко-технологічних систем у свинарстві – використання моделювання

приготування кормів, технологій роздавання кормів, технологій утримання свиней в різні періоди відтворення, визначення напрямів керованого розвитку технологічного устаткування, яке використовують провідні господарства та в країнах ЄС, рис 1.1; рис. 1,2., у взаємозв'язку із зростанням продуктивності тварин, при забезпеченні його конкурентоспроможності для вітчизняного тваринництва [1;2;3;18;20;28;34].

Рис 1.1. Утримання і годівля молодняку свиней в провідних господарствах України.

Рис 1.1. Технологічне устаткування для відгодівлі свиней.

Застосовувати технології з комплексним застосуванням механізації виробничих процесів [3;4].

1.2. Маса поросят при народженні.

Одним із найважливіших показників в господарській практиці галузі є жива маса - вихідна величина, яка є основою подальшого росту молодняка. Зазвичай вона при народженні нормально розвинених поросят становить 1,0-1,3 кг. Встановлено, що поросята, які мають при народженні живу масу понад 1,0 кг, в перспективі добре ростуть, розвиваються, у них високі прирости. Молодняк з меншою вагою часто поступається в конкурентній боротьбі за місце в гніздах великим одноліткам: від 6 до 8% їх гинуть вже в перші дні життя, що залишилися ж, помітно відстають у рості і вибраковуюються.

В умовах дрібних ферм при дотриманні умов для утримання свиноматок гіпотрофія поросят спостерігається в 10-12% випадків. При постійному дотриманні оптимальних умов годівлі та утримання маточного поголів'я

народжується всього 2,1% поросят з низькою живою масою. Разом з тим з переходом галузі на промислову основу - шлях спеціалізації іконцентрації виробництва - число поросят з недостатньою живою масою при народженні різко зростає [10,15,38].

У тих же промислових умовах комплексу сільськогосподарської станції отримували 12,3% поросят з недостатньою живою масою 11-13% слабких поросят при народженні в умовах великих підприємств по виробництву свинини.

Народження поросят, мають низьку живу масу, може бути обумовлено цілим комплексом причин. Але більшість дослідників і фахівців вважають, що найбільш часто недостатня вага поросят при народженні виникає при впливі трьох основних чинників різної природи: ендогенних, екзогенних та генетичних. Причому ступінь впливу факторів ендогенного характеру становить 47%, екзогенних - також 47%, а генетичних - 6%.

1.2.1. Ендогенні фактори. Одним з найбільш істотних ендогенних факторів є стійкий, відселекціонованих до максимального рівня біологічний показник - багатоплідність свиноматок. В роботах авторів [9,33,35,47] відзначається, що є чітко виражена зворотна кореляція між кількістю отриманого від свиноматок потомства і його живою масою при народженні. Відповідно до цієї закономірності з підвищенням числа поросят в посліді на одну одиницю середня вага кожної тварини зменшується. Середня жива маса одного поросяти, одержуваного від молодих свиноматок, за її даними, становить 1,254 кг при багатоплідності в 7 поросят; зі збільшенням багатоплідності до 15 голів вага поросят знижується до 0,997 кг (або на 25,8%). При використанні в досліді дорослих самок, що приносять в посліді 7 поросят, середня жива маса однієї тварини склала 1,277 кг, а при підвищенні багатоплідності до 15 голів цей показник становить 1,026 кг (тобто на 24,5% менше). При кількості, народжуваних в посліді, поросят 2-3, 4-5, 6-7, 8-9, 10-11, 12-13, 14-15 і 16-17 усереднене значення їх живої маси відповідно знижується до 1,57, 1,56, 1,48, 1,25, 1,26, 1,24, 1,11 і 0,91 кг, а

кількість мертвонароджених тварин, що мають масу нижче 0,7 кг на один опорос -навпаки підвищується відповідно до 0,03; 0,58; 1,05; 0,76; 1,06; 1,85; 1,75 кг [9,33,35,39-40,47].

Більшість дослідників вважають, що відмінності в масі поросят, одержуваних від одного опоросу, обумовлені фізіологічними особливостями репродуктивної системи свиноматок. В їх організмі спостерігаються множинні овуляції, в зв'язку з чим час запліднення окремих яйцеклітин неоднаково. Народження поросят з різною живою масою викликано різною якістю зигот, яка проявляється через відмінності форми, розмірів і хімічного складу яйцеклітин, форм, розмірів, будови і кількості сперміїв, що потрапляють в яйцеклітину через прозору оболонку. Сукупність цих факторів призводить до уповільнення або прискорення дроблення зигот, впливає на інтенсивність їх розвитку, що зумовлює зниження або підвищення швидкості розвитку зародків, а потім і швидкості ембріонального розвитку плодів. Так само як і багатоплідність, період ембріонального розвитку поросят дуже впливає на їх живу масу при народженні.

1.2.2. Екзогенні фактори. Сучасні технологічні режими утримання сільськогосподарських тварин на промисловій основі неизбежно створюють передумови для дії безлічі сильних подразників, що викликають у тварин стан стресу [9,16,33,35,43-44,47]. Для оцінки ефективності впливу всієї сукупності екзогенних факторів, що створюються на великих виробничих підприємствах, на стан організму тварин, розділені на наступні групи:

- *технологічні* (режими утримання, кількість тварин в групах і щільність їх розміщення, особливості формування груп, переугруповання тварин, мала рухливість, інтенсивне вирощування і використання їх);
- *кормові* (недостатня годівля, надмірна вага при перегодовуванні, порушення добового режиму і режиму годівлі, зміна кормового раціону, кратність годування, особливості підготовки кормових сумішей, неякісні корми, незбалансованість раціонів за білком, вітамінам, мінеральних речовин);

- *фізичні* (вологість і температура в приміщеннях, повітряна вентиляція, рівень сонячного і іонізуючого випромінювання, шумовий вплив);
- *хімічні* (перевищення концентрації аміаку, сірководню, вуглекислого газу в повітрі, а також інших хімічних речовин і реагентів, застосовуваних при виробництві кормів і тваринницької продукції);
- *біологічні* (мікроорганізми, які є збудниками інфекційних захворювань, інвазійні зараження, вакцинація тварин);
- *транспортні* (стрес під час перевезення тварин різними видами транспорту).

За останні роки було проведено безліч досліджень [9,16-17,33,35,37,43-44,47] по виявленню основних чинників, що знижують продуктивність свиней в умовах інтенсивної промислової технології. До таких факторів відносять високу концентрацію тварин, їх безвигульне утримання, постійні переугруповання, інтенсивне використання свиноматок, годівля концентратами, недостатня збалансованість раціонів, недостатню освітленість, підвищений вміст у повітрі виробничих приміщень шкідливих газів і умовно-патогенних мікроорганізмів.

Зроблені на підставі аналізу роботи великих свинарських комкомплексів висновки, дозволили ряду авторів встановити, що висока концентрація поголів'я свиней в приміщеннях в сукупності з їх безвигульним утриманням, призводить до того, що у більшій частини кнурів і свиноматок значно зменшується відтворна здатність.

Головною причиною народження поросят з недостатньою вагою, є незбалансований раціон годівлі, особливо в період поросності. Частина дослідників [8], вважає, що однією з головних передумов появи ослаблених поросят в умовах промислових комплексів є аутоінтоксикація свиноматок в період поросності. Це явище спостерігається через одноманітність годівлі свиноматок високо концентратними раціонами, нестачі вуглеводів і недостатньою їх руховою активності. Генетичні чинники. Біологічна

розвиненість статевих клітин є однією з найважливіших причин, що визначають живу масу поросят при народженні.

1.3. Профілактика народження поросят з низькою живою масою

При детальному розгляді питань профілактики народження на промислових комплексах ослаблених поросят, більшість дослідників [8-9,13,33], вважають, що мінімізувати даний фактор можна за рахунок доточної і збалансованої годівлі свиноматок, організації для них відповідних умов утримання, що не суперечать їх біологічним особливостям. У наукових працях описано, що отримання фізіологічно зрілого потомства в умовах промислового виробництва багато в чому визначається системою вирощування і годівлі порослих і ремонтних свиноматок.

В наведеному літературному огляді дані по попередженню народження слабких поросят свідчать, що вченими і практиками створені науково обґрунтовані рекомендації щодо поліпшення якісних показників поросят при народженні. Ці рекомендації включають в себе оптимальні технологічні режими вирощування молодняка для ремонту, вирощування і використання свиноматок. При цьому слід підкреслити, що в умовах промислових підприємств і товарних ферм весь технологічний ланцюжок вирощування і відтворення поросят побудована і організована в розрахунку на середню варину і не може враховувати індивідуальні особливості свиней. Тому в промислових умовах, незважаючи на максимальний технологічний рівень виробництва свинини, велика кількість поросят рождається з недостатньою живою масою.

1.4 Молочність свиноматок.

Від молочності свиноматок у великій мірі залежить успіх вирощування поросят в підсисний період. Відомо, що в перший місяць життя поросят основою поживних і біологічно активних речовин для них є молоко і

молозиво матки [8-10,13,26]. Маючи це на увазі, у вітчизняній практиці і в деяких інших країнах опосередкований показник молочної продуктивності свиноматок вимірюється по загальній живій масі гнізда поросят в 21 день їх вирощування. Для самок свиней старше двох років нормальна молочність 45-50 кг.

Молочна продуктивність дорослих свиноматок більшості порід - 300 кг. Спостереження показали, що після опоросу до 21-го дня кількість молока у маток все зростає (до 6-7 кг в середньому на добу), але після цього терміну її виробництво молока зменшується. За перший тиждень утворюється 15%, другу - 20%, третю - 21-23%, четверту - 17%, п'яту 14% і за шостий тиждень - до 10-13% від загального обсягу молока. Встановлено, що за перший місяць лактації у маток утворюється 180-300 кг молока, тобто 60%, за другий місяць - близько 40% від загального обсягу [9].

Молозиво і молоко свиноматки помітно відрізняються від цих же компонентів інших видів тварин і містять приблизно на 50-60% більшу кількість сухих речовин, білків, жирів і загальної енергії. Причому, що дуже важливо, всі поживні речовини молозива і молока перетравлюються в організмі поросят на 90-98% і, добре засвоюється. Цим пояснюється інтенсивний ріст поросят в перші місяці по порівняно з молодняком інших сільськогосподарських тварин. наприклад, до місячного віку, маса поросяти збільшується в 5 разів. За цей час на 1 кг приросту в середньому йде 3,6-4 кг материнського молока [8-10,13,26]. Вже з місячного віку молодняк переводять на підгодівлю, і до двох місяців жива маса їх зростає в 13-15 разів в порівнянні з масою новонароджених. Цей фактор - запорука успіху високою збереження і інтенсивності росту молодняка, а значить, і рентабельності виробництва свинини.

РОЗДІЛ 2

МАТЕРІАЛ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ

2.1. Загальна характеристика підприємства.

Діяльність ФГ «Ваці» спеціалізується на виробництві свинини. Характерна особливість господарства - високий ступінь механізації виробничих процесів. Приготування кормів повністю механізованих і частково автоматизовано., рис 2.1.

Рис. 2.1. Завантаження комбікормів.

Корми подаються в годівниці механічним способом. В основу технології покладено потокове виробництво свинини. Тварин помішають з одних спеціалізованих виробничих приміщень в інші, що пов'язане з основними технологічними циклами свинарства: періодом осіменіння, поросним і підсисними періодами у свиноматок, вирощуванням порослят до відлучення і відгодівлею.

З метою ветеринарної профілактики в нових комплексах застосовано розміщення свиней в невеликих ізольованих секціях, які використовуються

при поточному виробництві за принципом «все зайнято» або «все вільно». Це дозволяє чітко дотримуватися правил комплектування поголів'я партіями, ізолює одну від одної окремі групи тварин і полегшує проведення дезінфекції приміщень за встановленим графіком.

Загальну кількість продукції збільшують за рахунок нарощування поголів'я, середньодобових приростів свиней та застосування новітніх технологій у свинарстві. Продукцію рослинництва, яку вирощують в господарстві використовують для власних потреб господарства.

Прибирання гною проводиться гідрозмивом крізь щілини підлоги, система регулювання мікроклімату заснована на автоматичному і напівавтоматичному управлінні припливно-опалювальними і витяжними вентиляційними установками.

Структура посівних площ господарства на 1.01. 2022 року наведена в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Структура посівних площ у господарстві

Сільськогосподарські культури	2022 р	
	га	%
Зернові культури, всього	120	100
в тому числі озимі культури	48	40
Пшениця	30	25
Ячмінь	30	25
Кукурудза	8	5
Соя	8	5

Як видно з даних таблиці 2.1. більша частина в структурі посівних площ припадає на зернові культури. В останній рік в господарстві спеціалісти вирішили збільшити посіви ячменю.

На 1 січня поточного року в даному фермерському господарстві утримували 20000 голів свиней. Із загальної кількості 2000 голів основних свиноматок. Підприємство працює прибутково. Середньодобові прирости молодняку свиней та відгодівельного поголів'я у господарстві наведені в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2.

Середньодобові прирости молодняку свиней та відгодівельного поголів'я в господарстві.

Період, тижнів	Період, Днів	Середньодобовий приріст кг/гол	Приріст живої ваги за тиждень, кг	Вага поросят на кінець тижня, кг
1	1 – 7	0,170	1,200	2,4
2	8 – 14	0,210	1,470	3,8
3	15 – 21	0,220	1,540	5,4
4	22 – 28	0,250	1,750	7,1
5	29 – 35	0,360	2,550	9,6
6	36 – 42	0,380	2,660	13,0
7	43 – 49	0,400	2,800	15,1
8	50- 56	0,450	3,150	18,3
9	57 – 63	0,500	3,500	21,8
10	64 – 70	0,580	4,060	25,8
11	71 -77	0,660	4,620	31
12	78 – 84	0,750	5,250	35,7
13	85 – 91	0,800	5,600	41,3
14	92 – 98	0,850	5,950	47,3
15	99 – 105	0,920	6,440	53,7

В господарстві при вирощуванні свиней отримують досить високі прирости тварин. В даному господарстві при вирощуванні молодняку свиней спеціалісти дотримуються основні технологічні вимоги. За один опрос від

свиноматки отримують в середньому 12-14 голів поросят. В середньому за один рік від основних свиноматок 2,2 опороси. Жива маса поросят в середньому у 28 – денному віці складає 7 – 8 кілограмів. В господарстві при вирощуванні свиней якісним показникам свинини приділяють велику увагу. Тому що зріс попит на нежирну свинину. Спеціалісти господарства розводять помісних свинок. Осіменяють штучно. Обовязково ведеться виробнича карта свиноматок. Під час опросу ведеться облік не лише по кількості поросят але і по їх живій масі. Після опросу перегруповують поросят по живій масі і розсаджують до визначених свиноматок. У фермерському господарстві відлучення поросят проводять у 28 – денному віці, а. потім поросят перегруповують за статево-віковими групами.

2.2. Мета та завдання роботи.

Мета роботи – проаналізувати технології вирощування, умови годівлі та утримання молодняку свиней у фермерському господарстві «Ваці» Полтавської області.

Для досягнення поставленої мети визначено такі основні завдання:

- провести аналіз літературних джерел за темою кваліфікаційної роботи;
- проаналізувати господарську діяльність ФГ «Ваці» Полтавської області;
- проаналізувати норми годівлі поросят, склад та поживність відповідних раціонів;
- провести аналіз технології вирощування поросят у господарстві;
- визначити економічну ефективність вирощування молодняку свиней.

Об'єкт досліджень – молодняк свиней.

Предмет досліджень – продуктивність молодняку свиней.

Методи дослідження – аналітичні (огляд літературних джерел за тематикою досліджень), методи оцінки і гігієнічного контролю за мікрокліматом у приміщеннях для тварин, методи підготовки кормів до згодовування та економічні (визначення економічної ефективності вирощування поросят в господарстві.).

РОЗДІЛ 3

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1 Годівля свиноматок.

Основне завдання підготовки маток до осіменіння у фермерському господарстві полягає в тому, щоб підвищити їх запліднюваність, багатоплідність, створити сприятливі умови для розвитку потомства в утробний і підсисний періоди. Відомо, що в яєчниках дорослих свиноматок дозріває одночасно 25-30 і більше яйцеклітин, а у молодих - до 20. З урахуванням цього за один опорос від свиноматки можна отримати 20-30 поросят.

Рис. 3.1. Цех осіменіння свиноматок.

Однак ця потенційна багатоплідність свиней в звичайних умовах використовується далеко не повністю. Дослідженнями багатьох вчених було встановлено [9-10,13], що багатоплідність свиноматок залежить від числа виділилися з яєчника біологічно повноцінних яйцеклітин і наявності умов для нормального розвитку ембріонів.

Повноцінна годівля свиноматок є одним з основних умов для підвищення показників заплідненості і багатопліддя тварин. Недостатня поживність раціону маток знижує прояв у них статевих рефлексів, викликає недорозвиненість яєчників, що може стати причиною припинення овуляції, а у поросних свиноматок провокує розсмоктування плодів, народження мертвих поросят чи аборти. Неповноцінний раціон годівлі свиноматок подовжує період поросності і сприяє народженню в посліді ослабленого, недорозвиненого, чутливого до інфекційних захворювань потомства.

Мінімальна потреба в збалансованій годівлі у свиноматок спостерігається в перші 84 дні поросності періоду, так як в цей час у них досить низький рівень обміну речовин при незначному накопиченні поживних речовин в ембріонах і репродуктивних органах. У зв'язку з чим для таких свиноматок за сучасними нормами, пропонується підтримувати рівень годівлі. На третій місяць поросності періоду у маток значно підвищуються обмінні процеси, відкладення білка і енергії зростає в 8-10 разів. Тому збільшується їх потреба в деяких елементах живлення і енергії. Загальний приріст маси тіла за весь період поросності є важливим індикатором правильної годівлі свиноматок. При оптимальній годівлі свиноматок до дворічного віку і хороших умовах їх утримання приріст може досягати 50-55 кг, а у свиноматок віком болем 2 років - 35-40 кг.

При підготовці маток до осіменіння годівлю свиноматок в господарстві проводять по нормам, які наведені в таблиці 3.1.

Особливо високо зростає потреба свиноматок в енергії і поживних речовинах в період лактації.

Норми годівлі свиноматок

Показник	Холості (за 3–14 діб до парування)
	жива маса, кг
	125-140
О Е, МДж	27,8
С П, г	357
П.П, г	270
С.Р, кг	2,48
Лізин, г	14,9
Метіонін+цистин, г	9,0
СК, г	288
Сіль кухонна, г	145
Са, г	22
Р, г	18
Fe, мг	200
Си, мг	42
Mn, мг	117
Со, мг	4
Йод, мг	9,9
Каротин, мг	28
Вітаміни: А, тис МО	14
D, тис МО	1,4
Е, мг	103
В ₁ , мг	7
В ₂ , мг	18
В ₃ , мг	58
В ₅ , мг	200
В ₁₂ , мкг	72

Відомо, що підсисні свиноматка виробляє близько 6 кг молока на добу, в якому містяться в середньому 28,2 МДж енергії, 380 г білка, 430 г жиру, 270 г молочного цукру і 72 м мінеральних речовин. Особливості в потребах свиноматок за періодами фізіологічного стану обумовлюють необхідність диференціювати норми годування для холостих маток в перші 84 дня поросності, в останні 30 днів поросності і в період лактації.

При організації нормованої годівлі свиноматок в умовах групового утримання велике значення мають кількість в раціоні енергії та сухої речовини. У розрахунку на 100 кг живої маси холоста матка і в період поросності у віці до 2 років повинна отримувати 1,8-2,4 кг сухої речовини при концентрації в ньому 1,05 корм. од., в 1 кг, або 11,6 МДж обмінної енергії (чим менше матка, тим більше їй потрібно корму, на кожні 100 кг живої маси), і в віці старше 2 років - 1,2-1,6 кг.

Норми годівлі свиноматок у період поросності, на одну голову за добу наведені в таблиці 3.2

Таблиця 3.2.

Норми годівлі свиноматок у період поросності

Показник	Перші 84 доби поросності
	жива маса, кг
	165-180
ОЕ, МДж	26,3
СР, кг	2,32
СП, г	333
ПП, г	252
Лізин, г	14,9
Метіонін+цистин, г	9,3
Сира клітковина, г	324
Сіль кухонна, г	17
Са, г	24
Фосфор, г	19
Залізо, мг	188
Мідь, мг	41
Марганець, мг	111
Кобальт, мг	6
Йод, мг	0,8

Продовження табл. 3.2.

Вітаміни:А, тис МО	15
В ₁ , мг	9
В ₂ , мг	17
В ₃ , мг	55
В ₄ , г	2,8
В ₅ , мг	191
В ₁₂ , мкг	69

Підсисним маткам суху речовину нормують, як і енергію, в залежності від живої маси, числа поросят в приплоді, тривалості підсисного періоду.

В середньому підсисній свиноматці з 10 поросятами згодовують на 100 кг живої маси близько 2,8 кг сухої речовини з вмістом 14,4 МДж обмінної енергії в 1 кг сухої речовини корму.

У сухій речовині раціонів потреба в протеїні і незамінних амінокислотах для свиноматок за періодами фізіологічного стану в нових нормах суттєво змінилася. На 100 кг живої маси холостим маткам за 10-14 днів до запліднення необхідно згодовувати перетравного протеїну близько 170 г, в перші 84 дня поросності - 130 г, в останні 30 днів поросності - 170 г і підсисним з 10 поросятами - 400 г, або в розрахунку на 1 корм. од. холостим і порослим маткам - по 100 г і підсисним 110-112 г.

Вміст клітковини обов'язково треба доводити до 14% від маси сухої речовини. Це забезпечить необхідну повноцінність годівлі і охоронить тварин від надмірного поїдання поживних речовин, а значить, і від ожиріння. У раціони підсисних свиноматок вводять більше концентратів, оскільки витрати на утворення у них молока, як правило, не покриваються поживними речовинами корму і організм витрачає значну кількість резервних поживних речовин свого тіла. Для забезпечення маток необхідними поживними речовинами в їх раціони вводять дерть зерна злаків, макуху, шроти, висівки, невелика кількість кормів тваринного походження.

В господарстві для годівлі свиноматок використовують повнораціонні комбікорми, склад яких наведено в таблиці 3.3

Таблиця 3.3

Структура і склад комбікормів для свиноматок в господарстві, %

Сировина		Група тварин	
		Поросні свиноматки	лактуючі свиноматки
Ячмінь		26,8	28,4
Пшениця		45,0	45,0
Соевий шрот		4,6	9,5
М'ясо-кісткове борошно		-	
Соняшниковий шрот		7,0	7,0
Соева олія		0,8	1,3
Пшеничні висівки		10,0	5,0
Премікс		2,8	2,8
Всього		100	100
Показники поживності	одиниці виміру		
Суша речовина	%	87,99	88,21
Обмінна Енергія	МДж	12,48	12,97
Сирий протеїн	%	15,04	16,51

В підсисний період при 10 поросятах в гнізді - 25 г . у сухій речовині раціону для холостих і поросних маток кальцію повинно міститися 0,87%, для поросят - 0,93% або в сухому кормі відповідно 0,75 і 0,8%. Норма фосфору становить 80% від норми кальцію. Норма кухонної солі для маток становить 0,58% від сухої речовини або 0,5% від сухого корму.

Для свиноматок прийняті єдині норми концентрації мікроелементів (за винятком заліза) в сухій речовині мг в 1 кг: заліза - 81 (116 мг для підсисних), міді - 17, марганцю - 47, цинку - 87, кобальту - 1,7, йоду - 0,35 або відповідно 70 (100); 15; 40; 75; 1,5; 0,3 мг в 1 кг від сухого корму.

У нормах позначено однакову кількість вітамінів в сухий кормовій масі для маток всіх етапів їх фізіологічної зрілості: каротину - 11,6 мг або вітаміну А - 5,8 тис. МО. Д - 0,6 тис. МО, Е - 41 мг, В₁ - 2,6, В₂ - 7, В₃ - 23 мг, В₄ - 1,16мг, В₅ - 81 мг, В₁₂ - 29 мкг. Вміст клітковини обов'язково треба доводити до 14% від маси сухої речовини. Це забезпечить необхідну повноцінність годівлі. Тварин від надмірного поїдання поживних речовин, а значить, і від ожиріння. У раціони підсисних свиноматок вводять більше концентратів, оскільки витрати на освіту у них молока, як правило, не покриваються поживними речовинами корму і організм витрачає значну кількість резервних поживних речовин свого тіла. Для забезпечення маток необхідними поживними речовинами в їх раціони вводять дерть зерна злаків, макуха, шроти, висівки, невелика кількість і кормів тваринного походження.

3.2. Особливості вирощування поросят до відлучення в господарстві.

У підсисних поросят до двомісячного віку інтенсивно протікають білковий і мінеральний обмін. Автори відзначають, що у поросят в віці 20 діб в організмі на 1 кг приросту живої маси витрачається від 9 до 14 г білка, від 0,3 до 1,0 г Са і від 0,2 до 0,6 г Р . Однак слід знати, що максимальний відносний ріст у поросят може швидко знижуватися, навіть швидше, ніж у інших видів сільськогосподарських тварин.

З огляду на це, при вирощуванні поросят в перші два місяці життя має бути забезпечено їх повноцінними умовами утримання, так як упущена продуктивність в цей період вже не може компенсуватися в подальшому, що призведе до додаткових витрат кормів, часу і грошових коштів.

Спеціалісти господарства знають, що середньодобовий приріст живої маси поросят від народження до двох місяців повинен бути не нижче 150 г, в іншому випадку в подальшому компенсувати недоотриманий приріст не можна ні за яких умов. Крім того, зазначає автор, що при таких упущення при вирощуванні поросят, витрати на виробництво свинини збільшуються.

При таких упущеннях при вирощуванні поросят, витрати на виробництво свинини збільшуються в 1,7-2,8 рази.

Головними причинами такої залежності є: збільшення витрат по живих речовин на ріст і розвиток тваринного, а, відповідно, і витрат кормів (з віком розміри тіла тварини збільшуються, і витрати живильних речовин на його «обслуговування» постійно зростають, друга причина пов'язана зі зміною складу приросту у свиней з віком.

Відомо, що якщо в період з 4 до 6 місячного віку, у поросят формуються в основному м'язова і кісткова тканини, то в більш старшому віці в основному йде приріст жирової тканини.

Але при цьому на ріст жирової тканини йде більша витрата енергії корму, приблизно в 2-3 рази, ніж на ріст м'язової тканини. Тому збільшення періоду відгодівлі свиней завжди відзначається значним збільшенням витрат кормів на приріст живої маси. Що стосується росту кісткової тканини, то, на перший погляд, з точки зору складу м'ясної продукції свиней, це явище небажане. Однак слід пам'ятати, чим більше кісток скелета, тим більше на них утворюється м'язової тканини.

Встановлено, що у ростучих свиней є прямий взаємозв'язок між масою кісток і масою м'яса.

Як відомо поросята народжуються на нижчій стадії фізіологічного розвитку, маючи функціонально недорозвинену систему травлення. Як результат в перші десять днів постембріонального періоду у них зберігається ембріональний тип розвитку системи травлення, після чого відбуваються кардинальні зміни, і починається стадія росту, тому у новонароджених поросят невеликий обсяг шлунка, який не має рефлексорної фази соковиділення. У перші півтори, а то й дві декади в шлунковому соку поросят не виявляється вільної соляної кислоти. Відсутність вільної соляної кислоти в соку поросят позбавляє його бактерицидних властивостей, у них випадає бар'єрна функція шлунка і легко виникають шлунково-кишкові захворювання.

Поросята народжуються з малим запасом енергії і у них ще не вироблений захисний механізм проти різних захворювань і несприятливих впливів навколишнього середовища. Єдиним бар'єром для проникнення в організм збудників захворювань служать специфічні білки - β -глобуліни, поступають з молозивом. Необхідно, щоб поросята отримали перші порції молозива по можливості раніше - не пізніше 1,5-2 год після народження. Розрив між суміжними годуваннями також не повинен перевищувати 1,5-2 год, тому свиноматок не можна розлучати з поросятами на більш тривалий термін, що призводить до зниження у них молочності.

З молоком матері поросята отримують всі необхідні для розвитку поживних речовини: білок, молочний цукор, жир, мінеральні речовини і вітаміни, табл. 3.4. За лактацію свиноматка виділяє 250-350 кг молока.

Таблиця 3.4

Рівень забезпечення потреби поросят у поживних речовинах за рахунок материнського молока, %

Декада годівлі	Основні поживні речовини			
	суха речовина	сирий протеїн	жир	мінеральні речовини
I	100	100	100	100
II	72,0	80,9	97,3	69,4
III	41,7	70,1	91,0	35,7
IV	25,8	38,5	85,2	22,1
V	16,5	25,1	71,8	13,7
VI	9,2	13,8	57,1	7,2

Будь-які відхилення в технології годівлі, що ведуть до псування або попаданню в раціон недоброякісних кормів, викликають у новонароджених поросят пронос, так як в їх шлунку відсутня соляна кислота. Тому мікроби і

токсини можуть вільно потрапляти в тонкий відділ кишечника і активно розтисся в його практично нейтральному середовищі. Однак активація соляної кислоти в шлунку дорослих тварин в разі порушення технології годівлі дозволяє уникнути появи шлунково-кишкових розладів. Отже, є ще один висновок: в період від народження поросят до 3-тижневого віку необхідно скрупульозно дотримуватися зоогігієнічних параметрів, що є запорукою збереження здоров'я і підвищення інтенсивності росту і збереження поросят

Нааявні в молоці поживні речовини забезпечують потребу поросят тільки в перші 2-3 тижні після народження. Починаючи з 15-го дня, поросятасисуни потребують до-виконавчими надходженні поживних речовин, інакше у них сповільнюється ріст, підвищується сприйнятливість до захворювань і навіть можлива загибель. Отримати відсутні поживні речовини поросята можуть за рахунок підвищення молочности маток і раннього привчання до підгодівлі.

З 3-го дня поросят необхідно забезпечити чистою водою кімнатної температури. З 5-го дня поросят треба привчати до поїдання концентратів у вигляді суміші екструдованого ячменю, кукурудзи, пшениці, соєвого шроту, кормів тваринного походження, присмачуючи їх в перші дні для поліпшення смакових якостей цукром або риб'ячим жиром. До 10-15-го дня вони можуть з'їдати до 100-150 г концентрованих кормів на добу або 1-1,5 кг в день на гніздо з 10 поросят. Норму концентратів поступово збільшують і до 2-місячного віку доводять її до 800-850 г на голову на добу.

Існує два способи привчання поросят до раннього споживання корму: *мимовільний і примусовий*. У першому випадку поросята мають вільний доступ до кормів і починають їх споживати до 20-30-го дня. У другому випадку поросята починають поїдати підгодівлю з 7-10-го дня життя. Для цього в підкормку включають ароматичні речовини, смакові добавки (цукор, сахарин, аспартам), вводять до 2% жирів (рослинні, тваринні жири, фосфатиди) і протягом 5 днів, починаючи з п'ятого дня життя, надають

поросяттам контакт з підгодівлею (4 рази в день). Норми потреби поживних речовин для поросят наведені в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5.

Норми потреби поживних речовин для поросят

Показники	Концентрація поживних речовин в 1 кг	
	сухого корму	сухої речовини раціону
ОЕ, МДж	12,3-12,7	14,9
Сирий протеїн, г	169	176
Лізин, г	7,7-8,0	11
Метіонін+цистин, г	4,7-4,9	5,6
Сира клітковина, г	46-49	54
Сіль кухонна, г	3,6-3,9	4,1
Са, г	10	9,5
Р, г	6,7	7,7
Си, мг	13	14
Zn, мг	56	59
Mn, мг	42	48
Со, мг	1,1	1,3
I, мг	0,3	0,31
Каротин, мг	7,0	8,1
Вітаміни: А, тис. М.О	3,5	4,2
Вітамін Е, мг	30	36
Вітамін В ₁ , мг	2	2,4
Вітамін В ₃ , мг	16	18

Різниця в кількості кормових компонентів залежить від того, яка схема підгодівлі застосовуючи. Комбікорми для поросят-сисунів виготовляються

за спеціальними рецептами, які передбачають повне забезпечення молодняка протеїном, вітамінами, мікроелементами. При складанні комбікормів і кормових сумішей кількість деяких кормів повинна регламентуватися: пшеничне і кукурудзяне дерть включають до складу не більше 25%, гороху - не більше 10%, а в екструдованій вигляді - до 25%, пшеничних висівок - до 10-15%, кормових дріжджів - до 7%, кормів тваринного походження - до 15-20%. Зернові корми краще включати після екструдування.

З метою підвищення ефективності використання та підвищення повноцінності кормів необхідно постійно вдосконалювати рецепти комбікормів не тільки для поросят, а й для всіх інших статевовікових груп свиней, особливо в питанні заміни в них дорогих компонентів. При цьому справжня фізіологічна повноцінність кормів визначається і ступенем засвоюваності їх тваринами, і рівнем вмісту поживних речовин. Норми годівлі поросят живою масою до 20 кг на одну голову за добу наведені в таблиці 3.6.

Також необхідно звернути увагу на той факт, що засвоюваність залежить як від збалансування раціонів за основними показниками, так і від способів приготування кормів.

Повноцінна годівля поросят-сисунів передбачає достатнє споживання ними з перших днів після народження материнського молока та раннє привчання до концентрованих кормів.

За оптимальних умов годівлі і утримання поросят протягом перших 10 днів після народження їхня жива маса зростає більш як удвоє, за 30 днів у 6...8 разів. Уже на 20...30-й день лактації свиноматки неспроможні повністю забезпечити їх поживними речовинами свого молока. Для підгодівлі потрібно використовувати кормо суміші.

Норми годівлі поросят живою масою до 20 кг на одну голову за добу

Показники	Жива маса, кг						
	6	8	10	12	14	16	18
	Середньодобовий приріст, г						
	240	260	290	340	370	420	450
Корм.од.	0,51	0,60	0,70	0,80	0,91	1,03	1,13
Обмінна енергія, МДж	5,66	6,66	7,77	8,88	10,09	11,43	12,54
Суша речовина, кг	0,32	0,41	0,47	0,54	0,65	0,74	0,81
Сирий протеїн, г	87	103	118	135	150	171	187
Перетравний протеїн, г	73	84	96	111	123	140	153
Лізин, г	4,5	5,1	5,9	6,8	7,2	8,2	9,0
Метіонін+цистин, г	2,7	3,1	3,5	4,1	4,3	4,9	5,4
Сирий жир, г	36	37	38	39	40	41	42
Сира клітковина, не >	11	15	17	19	27	31	34
NaCl, г	1	2	2	2	3	3	3
Ca, г	4,4	4,7	5,4	6,2	6,6	7,7	8,4
P, г	3,3	3,7	4,3	4,9	5,4	6,1	6,7
Fe, г	36	47	54	62	75	86	94
Віт.А, тис. М.О.	2,2	2,8	3,2	3,5	3,8	4,3	4,7
Е, мг	14	18	21	24	29	33	36
В ₁₂ , мкг	11	14	16	18	19	21	23

Склад і поживність кормо сумішей для поросят до відлучення наведені в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Склад і поживність кормосумішей для поросят до відлучення

Компоненти	Вік поросят, дні	
	5-42	
	Престартер, варіанти, %	
	1	2
Молоко збиране сухе	15	25
Борошно: ячмінне	35 ^x	56
Вівсяне	15 ^x	-
Кукурудзяне	11	-
Горохове	5	-
Рибне	4	3
Дріжджі кормові	7	8
м'ясо-кісткове	2	2
Премікс	2	2
В 1 кг суміші міститься:		
ОЕ, МДж	110	110
Сирий протеїн, г	170	172
Лізин, г	12,2	12,3
Метіонін + цистин, г	7,1	6,8
триптофан, г	2,7	3,0
Са, г	10,0	9,8
Р, г	7,3	7,2

При годівлі підсисних поросят дотримуються звичайно певних схем, (табл 3.8) що відповідають особливостям кормової бази господарства.

Таблиця 3.8

Схема відгодівлі поросят в господарстві до 42 – денного віку

Період, тижнів	Період, днів	Норма корму на голову за добу, кг		Середньодобовий приріст кг/гол	Приріст живої ваги за тиждень, кг	Вага поросят на кінець тижня, кг
		на добу	за тиждень			
1	1 – 7	0,010	0,070	0,170	1,200	2,4
2	8 - 14	0,050	0,350	0,210	1,470	3,8
3	15 - 21	0,075	0,525	0,220	1,540	5,4
4	22 - 28	0,0150	1,050	0,250	1,750	7,1
5	29 – 35	0,250	1,750	0,360	2,550	9,6
6	36 - 42	0,450	3,150	0,380	2,660	12,0 – 13,0

Відповідно до схеми, до 42-денного віку поросят споживає всього близько 0,450 г корму.

Підсисних поросят відлучають у 42-денному віці середньою живою масою 12–13 кг. Згодовування вітчизняного передстартеру дозволяє досягти маси тварин при відлученні від маток на рівні 12 –13 кг, При цьому збереженість поголів'я склала 95–97% за період підсису. Головне, що така ефективна годівля поросят спостерігається при тому, що ціна на цей передстартер нижча за ціну закордонних аналогів на 30–40%.

3.3. Годівля молодняку свиней після відлучення.

В господарстві на відгодівлю відбирають поросят після відлучення. Перехід на інший тип годівлі супроводжується сильним стресом, надають негативну дію на багато функцій організму, і в першу чергу на травну систему. Період дорощування вважається самим відповідальним періодом

відгодівлі. Він триває 2-4 місяці. Його мета – довести поросля від живої маси від 7-20 кг до 40-60 кг. Відгодівлю організують у два періоди. Для відгодівлі використовують концентровані корми, які є в господарстві. В таблиці 3.9 наведені раціони годівлі молодняка свиней віком від 2,5 до 3,5 місяців, жива маса яких від 21 до 35 кілограмів.

Таблиця 3.9

Раціон для молодняка свиней за добу, кг

Компоненти	Вік, місяців
	2,5-3,5
	Жива маса, кг
	21-35
Дерть кукурудзяна	0,460
Дерть ячмінна	0,170
Дерть вівсяна	0,170
М'ясокісткове борошно	0,170
Премікс	0,020
В 1 кг суміші міститься:	
Корм. од.	1,43
Перетравного протеїну, г	165
Лізину, г	9,1
Метіоніну+цистину, г	5,2
Триптофану, г	1,9
Са, г	11,2
Р, г	10,0
Каротину, мг	4,5

Від того, наскільки правильно проведений період дорощування, залежать і результати відгодівлі свиней. При формуванні груп порослят після

відлучення в 42-денному віці різниця по середньою живою масою в розрізі груп була незначною і не перевищувала 3,0% від середнього значення. Закінчують відгодівлю через 4 – 4,5 міс

За відсутності спеціальних комбікормів згодують кормосуміші та застосовують змішаний тип годівлі, вводячи в раціон свиней концентровані і грубі корми. Використання кукурудзи, ячменю у вигляді основного компонента комбікормів (75 - 80% по масі) при однаковій їх енергетичній і протеїновій поживності також дає однаковий ефект. Кукурудза сприяє кращому ожирінню тварин і дає м'яке м'ясо, ячмінь підвищує вміст м'яса і дає щільний білий жир з високою температурою плавлення - 39 - 40°C. При груповому утриманні тварин висівки, як і об'ємний корм, сприяє нормальному споживанню кормів, перешкоджає ожирінню. Висівки включають до складу комбікормів в кількості до 20 - 25%. При збалансуванні амінокислотного живлення не має значення, в якому співвідношенні включають зерно окремих злакових культур. Це залежить від їх наявності.

Раціони для відлучених поросят у господарстві складають з кормів рослинного походження. Вони, як правило, є дефіцитними за протеїном, вітамінами, особливо каротином, вітаміном Д, С, В₁₂. Відгодівлю організовують у два періоди: перший (підготовчий) триває від 3- до 5,5-місячного, другий (заключний) – від 5,5- до 8-місячного віку. За перший період відгодівлі підсвинки досягають живої маси 60 кг при середньодобових приростах 500 г та витратах кормів 4,2 – 4,5 к. од на 1 кг приросту, за другий - 120 – 130 кг при середньодобових приростах 700 – 800 гі витратах кормів 5,0 – 5,5 к. од. на 1 кг приросту.

Рекомендовані норми компонентів та кормових добавок в повнораціонних кормових сумішах для свиней, яких дотримуються в господарстві наведені в таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

Рекомендовані граничні норми компонентів та кормових добавок в повнораціонних кормових сумішах для свиней

Корми	Тип повноцінної кормової суміші			
	Предстартер до 20 кг	Стартер 20 – 35 кг	Гровер 35 –65 кг	Фінішер 65 кг
Ячмінь	20(50)	15 (50)	10 (50)	50
Пшениця	25	35	40	40
Кукурудза	10 (40)	5 (30)	20	20
Горох	0	5	15	20
Пшеничні висівки	7	10	10	15
Овес	5	10	15	20
Інші висівки (ячмінні)	0	2	4	7
Луцений овес	10	15	20	20
Шрот соняшниковий	-	5	10	15
Макуха соняшникова	-	3	8	10
Шрот соєвий	15	25	30	35
Макуха соєва	-	3	6	10
Зернові екструдовані	5(25)	-	-	-
Дріжджі	3	3	3	3
Рибне борошно	10	5	2,5	2
Рослинна олія	4	4	4	4

Числа в дужках означають рекомендований мінімальний вміст в повноцінній кормовій суміші. Приклади позначень: 25(40) – позначає мінімум 25%, максимум 40 %.

Важливого значення при відгодівлі свиней надають нормуванню за мінеральними речовинами і вітамінами. У перший період відгодівлі в раціоні повинно бути: кальцію - 0,84, фосфору - 0,7 %, а в другий відповідно 0,81 і

0,67 %. Потребу свиней щодо натрію та хлору забезпечують додаванням кухонної солі — 0,58 % до сухої речовини. Для відгодівлі використовують концентровані корми, які є в господарстві.

Використання кукурудзи, ячменю і пшениці у вигляді основного компонента комбікормів (75 - 80% по масі) при однаковій їх енергетичній і протеїновій поживності також дає однаковий ефект. Кукурудза сприяє кращому ожирінню тварин і дає м'яке м'ясо, ячмінь підвищує вміст м'яса і дає цільний білий жир з високою температурою плавлення - 39 - 40°C. При груповому утриманні тварин висівки, як і об'ємний корм, сприяє нормальному споживанню кормів, перешкоджає ожирінню. В таблиці 3.11 наведений рецепт комбікорму для відгодівлі свиней від 30 до 60 кг в господарстві.

Таблиця 3.11

Рецепт комбікорму для відгодівлі свиней від 30 до 60 кг

№ ПП	Компоненти	Показники, %
1	Пшениця, СР 11%	24,3
2	Кукурудза, СР 7,75	29
3	Ячмінь, СР 9,5	20
4	Соевий шрот, СП 41% Ваці	20
5	Соняшниковий шрот, СП 34,5	3,0
6	Премікс	2,5
7	Сіль	0,068
8	Крейда	0,853
9	Моно кальцій Фосфат	0,074
10	Лізин	0,01
11	Треонін	0,02
12	Метіонін	0,02
13	Сорбент	0,1

При збалансуванні амінокислотного живлення не має значення, в якому співвідношенні включають зерно окремих злакових культур. Це залежить від їх наявності. Раціон годівлі молодняку свиней наведений в таблиці 3.12.

Раціон відгодівлі молодняку свиней в другий період (30 – 60 кг)

Компоненти	Показники
Пшенична дерть, кг	0,430
Кукурудзяна дерть, кг	0,522
Ячмінна дерть, кг	0,360
Соевий шрот, кг	0,360
Шрот соняшника, кг	0,054
Добавки:	
Крейда, г	15
Монокальцій фосфат, г	10
NaCl, г	10
Премікс, г	45
В 1 кг корму міститься:	
Обмінної енергії, МДж	11,1
Перетравного протеїну, г	130

Раціон збалансований за усіма необхідними поживними речовинами. У перший період відгодівлі використовують комбікорми, які містять 20 – 30 % кукурудзи, зменшивши кількість іншого зерна. Замість нього використовують пшеничні висівки. Частка вівса у комбікормі може становити 10 – 20% , оскільки він містить багато клітковини і мало енергії. Водночас слизоутворюючі речовини його сприяють травленню. Напування поросят проводять до схочу протягом доби.

За такою системою годівлі і напування поросля вирощують до передачі на відгодівлю.

Економічно вигідно вести інтенсивну відгодівлю свиней використовувати норми годівлі, розраховані на отримання максимально високих приростів. В складі раціонів годівлі свиней в господарстві основною частиною є концентровані корми, які використовують у вигляді комбікормів, що при високому добовому прирості тварин гарантує мінімальну витрату кормів на 1 ц приросту

3.4. Умови утримання молодняка свиней в господарстві.

Одним з головних факторів, що впливають на ріст та розвиток поросят цього періоду, є умови утримання.

З метою оптимізації температурного режиму станки для опоросу комплектують суцільним бетонним і ґратчастим чавунним підлогою для свиноматки і для поросят. Однак в передній частині лігва для поросят (на глибині-ну від торцевої стінки 50 см) бетонну підлогу, що обігривається. Оптимальна температура для свиноматок - 18-22 ° С, для поросят: в день опоросу - 32-34 ° С, до відлучення - 26-27 ° С.

При підвищеній температурі доросла свиноматка відчуває себе некомфортно, у неї пропадає апетит і знижується молочність. Тому в зоні опоросу створюють фоновий мікроклімат з температурою, комфортною для свиноматки, і локальний - з температурою, комфортною для поросят. Відносна вологість повітря при цьому загальна - 60-70%. Локальний мікроклімат для поросят створюється за допомогою інфрачервоних ламп, які підвішуються над лігвом поросят і ділянкою підлоги, яка обігривається. Через 7-10 днів лампи відключають, а необхідна температура в зоні лігва підтримується підлогою, що обігривається і кутовим навісом, рис.3.1.

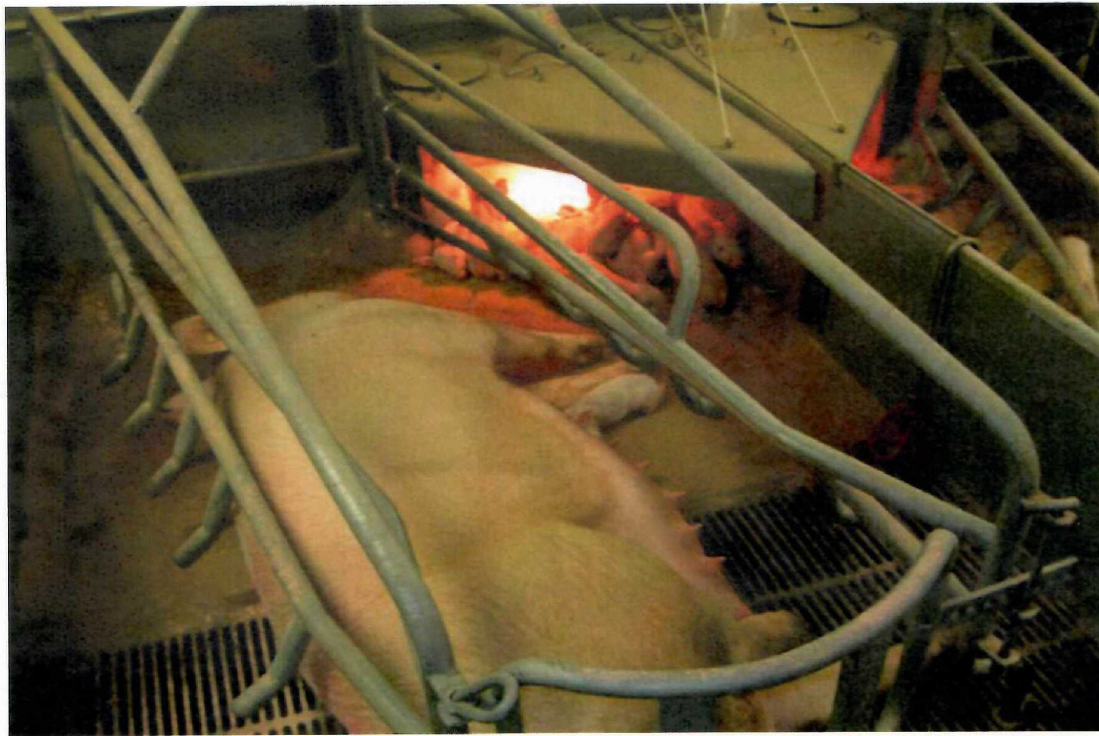

Рис.3.1. Лігво, підготовлене для опоросу свиноматки.

У приміщеннях мікроклімат регулюється і контролюється з допомогою встановлених датчиків і комп'ютера. Оператор контролює і коректує його роботу - в основному це введення даних при переміщенні поголів'я (кількість розміщених тварин, вікова група і т.д.).

Спеціалісти господарства при балансуванні раціонів дотримуються норм годівлі поросят, коректуючи їх відповідно живій маси поросят.

Норми годівлі поросят живою масою до 20 кг на одну голову за добу наведені в таблиці 3.7.

Раціони для відлучених поросят у господарстві складають переважно з кормів рослинного походження. Вони, як правило, є дефіцитними за протеїном, вітамінами, особливо каротином, вітаміном Д, С, В₁₂.

3.5. Економічна ефективність вирощування молодняку свиней в господарстві.

Економічна ефективність виробництва продукції тваринництва означає одержання максимальної кількості продукції від однієї голови за найменших затрат праці і коштів на виробництво одиниці продукції (1 ц приросту живої маси). Отримані дані наведені в таблиці 3.13.

Таблиця 3.13

Економічна ефективність вирощування поросят

Показник	Показники
Кількість маток, голів	1000
Багатоплідність, голів	14,40
Кількість отриманих поросят, голів	720
Маса гнізда при народженні, кг	19,58
Маса гнізда в 21 день, кг	70,36
Кількість поросят при відлученні, голів	13,20
Маса поросят при відлученні у 28 днів, кг	7,2
Збереженість поросят у підсисний період, %	91,7
Кількість опоросів за рік	2,42
Кількість відлучених поросят / на виробничу свиноматку / в рік	31,94

В господарстві було встановлено, що отримання за рік від виробничої свиноматки додатково 2 голів поросят за рік збільшує виручку від реалізації продукції свинарства на 2200,00 грн. на одну свиноматку

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

1. Діяльність ФГ «Ваці» спеціалізується на виробництві свинини. Характерна особливість господарства - високий ступінь механізації виробничих процесів.
2. Для годівлі свиней різних статевих – вікових груп застосовується концентратний тип годівлі свиней комбікормами у сухому вигляді, вони становлять 100% у структурі раціонів, які виготовляють у власному комбікормовому цеху на свинофермі. Премікси для комбікормів закупаються.
3. Різна інтенсивність вирощування й годівлі в межах кожного з періодів відгодівлі відрізняються за концентрацією енергії, кількістю перетравного протеїну, незамінних амінокислот (лізину, метіоніну + цистину) та клітковини в сухій речовині раціону.
4. Відлучення поросят від свиноматок проводять у 42 -денному віці середньою живою масою 12– 13 кг.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. З метою підвищення збереженості та виходу поросят у підсисний період використовувати в годівлі свиноматок кормові добавки;
2. Організувати достатній рівень енергетичного живлення поросят за рахунок згодовування їм кормів з високим вмістом легко перетравних органічних речовин.